

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงสำรวจ (survey research) มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ยังไม่รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 41 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 85 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 41 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 44 คน และครูผู้สอน จำนวน 914 คน รวมประชากรทั้งหมด 999 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85 คน ซึ่งมีจำนวน ไม่มากนักผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มเก็บข้อมูลทั้งหมด

ครู กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเคร็จซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน นรา สมประสงค์, 2538, หน้า 12) ที่ระดับความมั่นใจ 95 % จำนวน 193 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 278 คน โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ได้รับการประเมินการประกันคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในอำเภอต่างๆ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จำนวน 18 โรงเรียน อำเภอพระประแดง จำนวน 15 โรงเรียน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 41 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จากประชากรทั้งหมดดังนี้

2.1 จากประชากร จำนวน 41 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85 คน และครู จำนวน 914 คน รวมประชากรทั้งหมด 999 คน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85 คน ใช้กลุ่มประชากรทั้งหมด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 41 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 44 คน

2.3 ครู จำนวน 914 คน โดยสุ่มตัวอย่าง การเทียบสัดส่วนจำนวนครูแต่ละโรงเรียน เป็นจำนวน 193 คน

2.4 รวมกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85 คน และครู จำนวน 193 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 278 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนสถานศึกษา	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
			ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู
			ผอ.	รอง ผอ.		ผอ.	รอง ผอ.	
1	เมืองสมุทรปราการ	18	18	27	522	18	27	110
2	พระประแดง	15	15	10	259	15	10	55
3	พระสมุทรเจดีย์	8	8	7	133	8	7	28
	รวม	41	85		914	85		193
	รวมทั้งหมด		999			278		

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) เกี่ยวกับการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบ กระบวนการสร้างมาตรวัดเพื่อการวิจัย โดยใช้กรอบกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยแบ่ง เครื่องมือวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 จำนวน 60 ข้อ ตามสภาพการดำเนินงาน หรือสภาพการปฏิบัติงาน 8 ภารกิจ ดังนี้

1. ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา	จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	จำนวน 8 ข้อ
5. ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา	จำนวน 7 ข้อ
6. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา	จำนวน 6 ข้อ
7. ด้านการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	จำนวน 9 ข้อ
8. ด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	จำนวน 8 ข้อ

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 8 ภารกิจ ดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามเชิงสำรวจ โดยกำหนดสภาพการดำเนินงานหรือ การปฏิบัติออกเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการดำเนินงานหรือมีการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง มีการดำเนินงานหรือมีการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง มีการดำเนินงานหรือมีการปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง มีการดำเนินงานหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามชนิดปลายเปิด (open - ended) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยต่างๆ
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างข้อคำถามเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยมีอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์เป็นผู้ให้คำปรึกษา
3. นำแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำชี้แนะ ตรวจสอบภาษา ความตรง และวิเคราะห์ข้อคำถามแก้ไขให้เหมาะสม
4. นำแบบสอบถาม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ได้ค่าการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.89 – 1.00
5. นำผลการตรวจสอบแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มาพิจารณาปรับปรุงข้อคำถาม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาข้อคำถามให้มีความเหมาะสมอีกครั้ง
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 51 คน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ซึ่งเป็นประชากรนอกกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา
7. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ แล้วนำข้อมูลเข้าระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (reliability) ด้วยวิธีทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2550 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากโครงการบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ไปขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูล จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 เพื่อประสานไปยังโรงเรียนภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

2. ขอความอนุเคราะห์ การกรอกข้อมูล การจัดส่งคืนแบบสอบถาม จากผู้บริหารสถานศึกษาและครู จากโรงเรียนภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถาม ส่งคืนจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู จากโรงเรียนภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ครบทุกฉบับ จำนวน 278 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดระเบียบข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง โดยแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครู แล้วดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์ สำหรับข้อมูล จากคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้าน และรายข้อ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2543, หน้า 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลความว่า มีการดำเนินงานหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แปลความว่า มีการดำเนินงานหรือมีการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แปลความว่า มีการดำเนินงานหรือมีการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลความว่า มีการดำเนินงานหรือมีการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลความว่า มีการดำเนินงานหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยใช้การทดสอบที (t – test)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลคำถามแบบปลายเปิด (open - ended) ตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอ โดยการสรุปวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้ค่าความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม